

ISSN 2076-1554

Гілея
Науковий вісник

Випуск 151 (12)

Ч. 3. Політичні науки

ISSN 2076-1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Видавництво «Гілея»

Гілея
Науковий вісник

Випуск 151 (№ 12)

Ч. 3. Політичні науки

Київ – 2019

Фахове видання

з філософських, політичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
№ 747 від 13 липня 2015 р.Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації: серія KB № 22632-12532ПР від 24 квітня 2017 року

Друкється за рішенням:

Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 05 від 27 грудня 2019 р.)

Збірник входить до міжнародних баз

Google Scholar, Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія)

Шеф – редактор:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ
ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори:

Кивлюк О. П., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Муляр В. І., д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)

Редакційна рада:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ
ім. М. П. Драгоманова)

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)

Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Арменія, Єреван)

Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України (Україна, Київ)

Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна колегія з політичних наук:

Андрусишин Б. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Андрюкайтене Р., д-р PhD соціальних наук (менеджмент), (Литва, Маріямполь)

Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Балабанов К. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)

Варзар І. М., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Васильчук Є. О., д-р політ. наук, доц. (Україна, Черкаси)

Войналович В. А., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)

Іванов М. С., д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)

Картунов О. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)

Кізіма С. А., д-р політ. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)

Котигоренко В. О., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)

Крась І., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)

Лапина С. В., д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)

Макаренко Л. Л., д-р пед. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Остапенко М. А., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Римаренко С. Ю., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)

Срогошу Т., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)

Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2019. – Вип. 151 (№ 12). Ч. 3. Політичні науки. – 123 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем сучасної науки в умовах полікультурного глобалізаційного суспільства. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

ISSN 2076-1554

NATIONAL PEDAGOGICAL
DRAGOMANOV UNIVERSITY

Academy of Sciences of Ukraine

Publishing House Hileya

Hileya
SCIENTIFIC BULLETIN

Volume 151 (No. 12)
Part 3. Political sciences

Kyiv – 2019

Certificate of printed mass media's state registration (re-registration): Series KB № 22632-12532ПІП from April 17th, 2017
Printed by decision
of National Pedagogical Dragomanov University (protocol № 05 of December 27, 2019)

The collection is a member of international database

Google Scholar; Index Copernicus (Poland); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (India)

Honored Chief Editor:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Chief Editor:

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Co-editor:

Kyвлиuk O. P., Doctor of Philosophical Sciences, Senior Scientist, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Muliar V. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Zhytomyr)

Editorial board:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Zelenkov A. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Belarus, Minsk)

Kolesnyk V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Myrzakhanian R., Doctor of Historical Sciences, (Armenia, Ierevan)

Mykhalchenko M. I., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Rafalskii O. O., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Saveliev V. L., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Soldatenko V. F., Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, (Ukraine, Kyiv)

Stepyko M. T., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Editorial board Political Sciences:

Andrusyshyn B. I., Doctor of Historical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Andriukaitene R., Doctor of Social Sciences (Management) (Lithuania, Mariyampole)

Babkina O. V., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Balabanov K. V., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Mariupol)

Varzar I. M., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Vasylchuk E. O., Doctor of Political Sciences, Associate Professor, (Ukraine, Cherkasy)

Voinalovych V. A., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Ivanov M. S., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Mykolaiv)

Kartunov O. V., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Kizima S. A., Doctor of Political Sciences, Professor, (Belarus, Minsk)

Kotygorenko V. O., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Kras I., Doctor Habilitatus, Professor, (Poland, Cheshstohov)

Lapina S. V., Doctor of Social Sciences, Professor, (Belarus, Minsk)

Makarenko L. L., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Ostapenko M. A., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv, National Pedagogical Dragomanov University)

Rymarenko S. Y., Doctor of Political Sciences, Professor, (Ukraine, Kyiv)

Srogoshu T., Doctor Habilitatus, Professor, (Poland, Cheshstohov)

Hileya: Scientific Bulletin. – Kyiv : «Publishing house «Hileya», 2019. – Volume 151 (№ 12). Part 3. Political Sciences. – 123 p.

The collections' concept is based on a multifaceted scientific coverage of the problems of formation of informational civilization. The main headings cover areas of historical, philosophical and political sciences. It is designed for specialists in the humanities and socio-political sciences.

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Україні

Вінницьке представництво

(Вінницький національний технічний університет)
керівник Денисюк С. Г., доктор політичних наук, професор
e-mail: sg_denislyk@mail.ru

Дніпропетровське представництво

(Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара)
керівник Вершина В. А., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: vivi.dp@ukr.net

Запорізьке представництво

(Запорізький національний технічний університет)
керівник Смельяненко С. О., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

Івано-Франківське представництво

(Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ)
керівник Дзвінчук Д. І., доктор філософських наук, професор
e-mail: fuid@ua.fm

Луганське представництво

(Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, м. Старобільськ)
керівник Михайлюк В. П., доктор історичних наук, професор
e-mail: vital_mih@ukr.net

Львівське представництво

(Національний університет «Львівська політехніка»)
керівник Карівець І. В., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: sacre@ukr.net

Маріупольське представництво

(Маріупольський державний університет)
керівник Булик М., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vorlok@ukr.net

Миколаївське представництво

(Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського)
керівник Макаруч С. С., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
координатор Шкуренко К. О., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sh_kamila@mail.ru

Одеське представництво

(Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)
керівник Барвінська П. І., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: barwinskaja@ua.fm

Подільське представництво

(Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський)
керівник Колосюк І. А., кандидат філософських наук, доцент
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

Полтавське представництво

(Полтавський факультет Національної юридичної академії
України ім. Ярослава Мудрого)
керівник Куцєпал С. В., доктор філософських наук, професор
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

Сумське представництво

(Сумський державний університет)
керівник Дегтярьов С. І.,
доктор історичних наук, професор
e-mail: starsergo@bigmir.net

Тернопільське представництво
(Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка)
керівник Кліш А. Б., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

Ужгородське представництво
(Ужгородський національний університет)
керівник Мелеганич Г. І., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: melgi@ukr.net

Уманське представництво
(Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини)
керівник Кривошея І. І., кандидат історичних наук, доцент
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

Харківське представництво
(Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»)
керівник Владленова І. В., доктор філософських наук, професор
e-mail: vladlenova@email.ua

Хмельницьке представництво
(Хмельницький національний університет)
керівник Гоцуляк В. М., кандидат політичних наук, доцент
e-mail: gotsylak@ukr.net

Черкаське представництво
(Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького)
керівник Васильчук Є. О., доктор політичних наук, доцент
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

Чернігівське представництво
(Чернігівський державний інститут економіки і управління)
керівник Горобець С. М., молодший науковий співробітник
e-mail: olen-g@yandex.ru

ПРЕДСТАВНИЦТВО
збірника «Гілея: науковий вісник» в Азербайджані

(Національна Академія Наук Азербайджану, м. Баку)
керівник Махмудов М. А., доктор філософії
e-mail: matlabm@yandex.com
координатор Рагимли Р., науковий співробітник
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Білорусі

(Академія управління
при Президентові Республіки Білорусь, м. Мінськ)
керівник Алейникова С. М., кандидат соціологічних наук, доцент
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна, м. Брест)
керівник Шостак Г. В., кандидат педагогічних наук
e-mail: shostak1964@brest.by
(Гомельський державний університет
імені Франциска Скорини, м. Гомель)
керівник Мезга М. М., доктор історичних наук, професор
e-mail: nmezga@gsu.by

ПРЕДСТАВНИЦТВА
збірника «Гілея: науковий вісник» в Польщі

(Університет імені Адама Міцкевича в Познані)
керівник Димчик Р., доктор, викладач,
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Інститут історії Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові)
керівник Моравець Н., доктор, викладач
e-mail: mornor@wp.pl

Запрошуємо Вас відвідати наш сайт: www.gileya.org
E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

**Див. також: Сайт Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/portal**

Розділ: Наукова періодика України: журнали та збірники наукових праць

Agencies of collection «Hileya scientific bulletin» in Ukraine

Vinnitsia Agency

(Vinnitsia National Technical University)
Director **Denysiuk S.G.**, Candidate of Political Sciences, Professor
e-mail: sg_denislyk@mail.ru

Dnipro Agency

Dnipro National Honchara University
Director **Vershyna V.A.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: vivi.dp@mail.ru

Zaporizhia Agency

(Zaporizhia National Technical University)
Director **Iemelianenko E.O.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

Ivano-Frankivsk Agency

(Prykarpatskii National Stefanyk University, Ivano-Frankivsk)
Director **Dychkovska G.O.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: go_osmomysl@ukr.net

Luhansk Agency

(Eastern Ukraine National Dal University, Starobilsk)
Director **Mykhailiuk V.P.**, Doctor of Historical Sciences, Professor
e-mail: vital_mih@ukr.net

Lviv Agency

(National University "LvivslaPolitehnika")
Director **Karivets I.V.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: sacre@ukr.net

Mariupol Agency

(Mariupol National University)
Director **Bulyk M.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: vorlok@ukr.net

Mykolaiv Agency

(Mykolaiv National Sukhomlynskii University)
Director **Makarchuk S.S.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
Coordinator **Shkurenko K.O.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: sh_kamila@mail.ru

Odesa Agency

(Odesa National Mechnykov University)
Director **Barvinska P.I.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: barwinskaja@ukr.net

Podilskyi Agency

(Podilskyi National Agro-Technical University, Kamianets-Podilskyi)
Director **Kolosiuk I.A.**, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

Poltava Agency

(Poltava Department of National Juridical Academy)
Director **Kucepal S.V.**, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

Symu Agency

(Symu National University)
Director **Dehtiarov S.I.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: starsergo@bigmir.net

Ternopil Agency

(Ternopil National Pedagogical Hnatiuk University)
Director **Klish A.B.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: klish_andriy@ukr.net

Uzhgorod Agency

(Uzhgorod National University)
Director **Meleganych G.I.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: melgi@ukr.net

Uman Agency

(Uman National Pedagogical Tychyna University)
Director **Kryvosheia I.I.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: lgorkryvosheia@gmail.com

Kharkiv Agency

(National Technical University "KharkivPolitechnical Institute")
Director **Vladlenova I.V.**, Doctor of Philosophical Sciences, Professor
e-mail: vladlenova@email.ua

Khmelnysk Agency

(Khmelnysk National University)
Director **Gotsuliak V.M.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: gotsuliak@ukr.net

Cherkasy Agency

(Cherkasy National Khmelnytskii University)
Director **Vasylchuk E.O.**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

Chernigiv Agency

(Chernigiv National Institute of Economy and Management)
Director **Topol O.V.**, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor
e-mail: topololga@ukr.net
Coordinator **Horobets C.M.**, Junior Scientist
e-mail: olen-g@yandex.ru

Agency of collection «Hileya scientific bulletin» in Azerbaijan

(Azerbaijan National Scientific Academy, Baku)
Director **Mahmudov M.A.**, Doctor of Philosophy
e-mail: matlabm@yandex.com
Coordinator **Rahimli R.**, Scientist
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

Agencies of collection «Hileya scientific bulletin» in Belarus

(Management Academy by the President of Belarus Republic, Minsk)
Director **Aleinikova S.M.**, Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Brest National Pushkin University, Brest)
Director **Shostak G.V.**, Candidate of Pedagogical Science
e-mail: shostak1964@brest.by
(Homel National Skoryni University, Homel)
Director **Mezga M.M.**, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
e-mail: nmezga@gsu.by

Agencies of collection «Hileya scientific bulletin» in Poland

(Adam Mitskevich University, Poznan)
Director **Dymczyk R.**, Doctor, Lecturer
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Institute of History of Dlugosha Academy, Chenstohov)
Director **Moravets H.**, Doctor, Lecturer
e-mail: mornor@wp.pl

You are welcome to visit our webpage: www.gileya.org

e-mail: gileya.org.ua@gmail.com

Also visit: Webpage of National Vernadskyi Library of Ukraine:

www.nbu.gov.ua/portal

Section: Scientific Publications of Ukraine: magazines and collection of scientific papers

УДК 329:323(477)

ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРТІЙНИХ ЛІДЕРІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

POLITICAL COMMUNICATION AS A FACTOR OF EFFECTIVE ACTIVITY OF PARTY LEADERS: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

Морарь М. В.,

доктор політичних наук,
професор кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна),
e-mail: morar1956.gm@gmail.com,
ORCID (<https://orcid.org/0000-0001-7376-1730>)

Morar M. V.,

Doctor of Political Science,
Professor of the Department of Social Sciences and Humanities, Tavsria State Agrotechnological Dmitry Motorny University (Melitopol, Ukraine),
e-mail: morar1956.gm@gmail.com,
ORCID (<https://orcid.org/0000-0001-7376-1730>)

Досліджується та розкриті особливості партійної комунікації як важливого різновиду політичної комунікації. Проаналізовані види партійної комунікації й дана характеристика змін в контексті загальної інформатизації суспільства. З метою вирішення цих наукових завдань використано низку наукових методів, серед яких основними є: історичний, структурно-функціональний, порівняльний. Біхевіористський метод застосовувався для дослідження різноманітної поведінки партійних лідерів, змісту та форми процесу взаємодії особистостей і політики.

Результати дослідження свідчать про суттєву роль та значущість партійного лідера в системі політичних комунікацій. Одним із найважливіших напрямів політичної діяльності партійних лідерів є партійна комунікація. Вона є складовою більш широкого поняття — політичної комунікації. Політична комунікація натомість є специфічним видом політичних відносин і розглядається як невід'ємний елемент політичної сфери суспільства.

Головним призначенням партійної комунікації є створення передумов для публічної політики та публічної влади через інформаційний вплив політичних акторів один на одного та навколишнє соціальне середовище. Особливість партійної комунікації полягає в тому, що вона передбачає різного роду поумовлення та інформацію, яка циркулює всередині партії між структурними елементами та членами, або ж з ініціативи партії передається особі, громадянину, групі, іншій партії, політичному актору чи політичному інституту. Розуміння теоретичних засад партійної комунікації, їхнє творче застосування у розвитку партійних кіл є запорукою успіху діяльності партійних лідерів і зростання авторитету серед мас.

Ключові слова: політична комунікація, партійна комунікація, внутрішньопартійна комунікація, зовнішньопартійна комунікація, міжпартійна комунікація, комунікатор, партія, партієтворення, партійний лідер, інформація.

The peculiarities of party communication as an important form of political communication are explored and revealed. Analyzed types of party communication and gives the characteristic for changes in the context of the common society information. In order to address these research objectives used a number of scientific methods, among which are: the historical, structural-functional, comparison. Behaviouristic method was used to study the behavior of various party leaders, the content and form of the process of interaction of personalities and politics.

The results of investigation indicate a significant role and importance of party leader in political communications system. One of the most important direction of politics of party leaders are party communication. It is part of a larger concept — political

communication. Political communication is a specific type of political relations and is seen as an inseparable element of the political domain of society.

The main purpose of the party communication is creating conditions for public policy and public authority through the informational influence of political actors on each other and the social environment. The feature of party communication is that it provides the variety sort of messages and information that circulates within the party between its structural elements and members. Although this information basis on the initiative of the party can be given to the person, citizen, group, to the other party, political actor or political institutions. Understanding the theoretical foundations of party communication, their creative implementation in the development of party circles is the key to the success of the party leader's activity and authority increasing among the masses.

Keywords: political communication, party communication, inner-party communication, external-party communication, between-party communication, communicator, party, party-building, party leader, information.

Політика та комунікація — це два боки тієї самої медалі, які сучасній партійний лідер не повинен бачити окремо. Політичні стратегії без комунікаційних засобів немислимі у сучасній демократичній системі. Як наголошував Р. Ж. Шварценберг, комунікація для політичної системи — «це те ж саме, що кровообіг для організму людини» [10, с. 175]. Тому комунікація стає для партійних лідерів постійним елементом політики.

Сьогодні партійні лідери об'єктивно включені у пошуки ефективніших комунікативних зв'язків. Партійні функціонери розуміють, що не можна досягнути бажаного успіху на виборах без добре налагоджених внутрішніх та міжнародних зв'язків. Тільки кропітка та системна робота у цьому напрямі може забезпечити успіх партії у виборчому процесі, завоюванні та утриманні влади. Тому кожна партія, яка претендує на такий статус повинна, як слушно зазначає український дослідник М. Обушний, встановити дієві та ефективні комунікативні зв'язки зі своїми виборцями [6, с. 20].

Актуальність дослідження політичної комунікації як умова ефективної діяльності партійних лідерів зумовлена тією стратегічною роллю, яку відіграють партії у політичному процесі в Україні загалом. Партіям відводиться суттєва роль, а саме: представляти, формулювати, спрямовувати, виражати і узагальнювати ідеї, інтереси, і погляди громадян. Цілком очевидно, що найкраще представляють і виконують зазначені функції партійні лідери. Саме вони обстоюють інтереси своїх суспільних груп на державному рівні, перед іншими політичними партіями, об'єднаними. Тому з'ясування сутності видів, форм та проявів політичної комунікації набуває особливої актуальності і має тісний зв'язок з важливими теоретичними та практичними завданнями політології, партології, соціології, історії, психології та інших гуманітарних наук.

Проблематика політичної і партійної комунікації знаходиться в полі зору таких науковців як В. Бебик, Ю. Ганжуров, О. Гриценко, Л. Климанська, М. Обушний, Г. Почепцов, С. Тихомирова, О. Шахтемірова. Не лишається без уваги комунікаційний аспект діяльності політичних партій, який розпочали досліджувати вітчизняні партологи — В. Антемоук, К. Меркотан, А. Романюк, О. Шиманова, В. Якушик та ін.

Віддаючи належне вже проведеним вітчизняним фундаментальним та прикладним досліджен-

ням з партології, мусимо відмітити, що явище політичної комунікації в іміджмейкерстві партійного лідера, попри наявність низки актуальних публікацій [1-4], ще не знайшло свого всебічного вивчення. Що стосується проблеми взаємопов'язаності партійної, політичної і суспільної комунікації, то означене питання взагалі ще не стало об'єктом спеціального наукового аналізу.

Метою даної статті є дослідження політичної комунікації як умови ефективної діяльності партійних лідерів. При цьому особливого значення набуває вивчення цього питання у контексті як теорії комунікації, так і партології.

Партійна комунікація є специфічним видом політичних відносин і розглядається як невід'ємний елемент політичної сфери суспільства, частина його політичної свідомості.

За визначенням В. Бебика, політична комунікація є своєрідним соціально-інформаційним полем політики, що з'єднує всі компоненти політичної сфери суспільства та структурує політичну діяльність [1, с. 144].

Кожна політична система, у т.ч. політична партія, розгортає власну мережу політичної комунікації відповідно до своїх можливостей. Ця мережа розвивається одночасно з політичними структурами. Однак існує безпосередній зв'язок між рівнем економічного розвитку суспільства та рівнем розвитку структур політичної комунікації. Останній визначається як технічним рівнем передавання інформації, так і базовою ідеологією політичної системи.

Звичайно, що комунікація життєво необхідна політичній системі. Політичний аналіз має враховувати проблеми інформації та політичної комунікації в поєднанні з іншими проблемами, як це робиться в межах функціональної концепції дослідження політичної сфери суспільства.

Досить обгрунтованою формою класифікації видів політичної комунікації є класифікація за мобільністю та оперативністю інформації, що циркулює її каналами [1, с. 146]. Наразі найбільш мобільною формою політичної комунікації без сумніву є Інтернет. Саме він дозволив у багатьох країнах світу здійснити кардинальні зміни не лише в оперативності отримання інформації, але й в її спрямованості у ході політичної комунікації. Наразі в розвинених у цьому сенсі політичних системах інформація надходить не тільки згори донизу директивним шляхом, а й навпаки: від пересічних громадян до урядових структур найвищого рівня.

Як відзначає М. Обушний, партійна комунікація посідає одне з провідних місць в ієрархії політичних комунікативних зв'язків. Він, не заперечуючи, визначення партійної комунікації, сформульоване вітчизняною дослідницею О. Шимановою, – як «один із видів політичної комунікації, коли політична інформація циркулює всередині партії між її структурними елементами та членами, або ж ініціативи партії передається особі, громадянину, групі, іншій партії, політичному актору чи політичному інституту» [7, с. 81]. Натомість, професор розуміє партійну комунікацію як ідейно-корпоративну сукупність ін-

дивідуальних і групових внутрішньо- та міжпартійних комунікативних повідомлень прямого й зворотного зв'язку, спрямованих на виконання статутних та програмних цілей/завдань партії [9, с. 83].

Загалом погоджуючись із такими визначеннями, пропонуємо партійну комунікацію розуміти як комплексний спосіб передачі інформації, що стосується діяльності політичної партії, всередині партії та у суспільстві.

На наш погляд, у структурі партійної комунікації цілком може бути застосований підхід видатних американських науковців у сфері управління Мескона М. Х., Альберта М., Хедоурі Ф., які виділяють два великих класи комунікацій з подальшою їх деталізацією:

- комунікації між організацією та її зовнішнім середовищем;
- комунікації між рівнями і підрозділами організації [4, с. 267].

Відповідним чином комунікація може бути міжпартійною та внутрішньопартійною. Внутрішньопартійна комунікація – це різновид партійної комунікації, що передбачає рух інформації всередині політичної партії між елементами її організаційної структури. До чинників, що визначають характер і тип внутрішньопартійної комунікації, слід віднести організаційну структуру партії; ідеологію партії; типологію партійних лідерів; характер внутрішньопартійної політичної культури; керівні документи партії.

В цьому контексті М. Обушний пропонує розрізняти роль програми й статуту партії. На його думку, програма партії визначає напрямки зовнішньопартійної комунікації, а статут засади внутрішньоорганізаційної комунікації [7, с. 83].

У свою чергу до комунікації між політичною партією й зовнішнім середовищем належить не лише її міжпартійна форма, але і комунікація між партійною організацією та соціальною групою, виразником інтересів якої партія виступає. Інакше кажучи, це діалог між політичною партією і суспільством.

Серед конкуретних форм внутрішньої та зовнішньої партійної комунікації слід відмітити партійні конференції й з'їзди, виступи та зустрічі партійних лідерів з колегами і виборцями, участь лідерів партії, а також впливових партійців у громадських заходах, виступи на телебаченні, статті та інтерв'ю у засобах масової інформації, ведення власних блогів у мережі Інтернет тощо [7, с. 81].

Горизонтальні комунікації у політичних партіях здійснюються між особами, які знаходяться на одному рівні партійної ієрархії. Такий обмін інформацією забезпечує координацію діяльності. Як показують дослідження, ефективність горизонтальних комунікацій у партійних силах досягає 90% і пояснюється значним рівнем розуміння однопартійцями одного рівня характеру роботи своїх колег і проблем, що виникають у функціонуванні суміжних структур [2, с. 11]. Відповідним чином, роль вертикальних комунікацій полягає у налагодженні зв'язків між партійними масами та партійними лідерами різних рівнів.

На даний час зросла роль внутрішньопартійної комунікації, зокрема, в таких напрямках як «партія – регіональна організація», «партія – місцева організація», «кандидат – регіональна організація» [8, с. 184]. Водночас із ліквідацією змішаної системи виборів в Україні зменшилася роль зовнішньопартійної комунікації у сегменті «певний кандидат від партії – виборець».

Неформальні комунікації у політичних партіях не передбачені організаційною структурою. Водночас вони відіграють подекуди вирішальне значення в українському партієтворенні. Адже саме у ході неформальних комунікацій формуються групи впливу з їхніми лідерами, приймаються важливі бізнес-рішення, обговорюються перспективи партійні коаліції чи вихід з останніх [10, с. 349-350]. Можна зауважити, що в нашій країні неформальна партійна комунікація у багатьох випадках відіграє ту ж роль, яку в західних країнах традиційно займає процедура «праймеріз» – це висування партійних лідерів напередодні електоральних змагань.

Таким чином, у ході різного роду внутрішньопартійних комунікацій перед виборами формують партійні списки, які є свого роду індикатором внутрішнього стану політичної сили. Як відзначає О. Шиманова, виборчий список є компонентом електоральної та партійної комунікації, оскільки у ньому містяться важливі повідомлення для виборців і членів партій. Процес формування партійних списків на виборах до рад різних рівнів як компонент внутрішньопартійної комунікації включає такі вектори: «лідери партії – члени партії», «центральне керівництво – регіональні і місцеві організації» [8, с. 180].

Міжпартійна комунікація як і будь-який інший вид політичної комунікації відбувається на двох рівнях: міжінституційному і міжособистісному. Якщо на міжінституційному рівні обмін інформацією відбувається між структурними елементами партії, то міжособистісний рівень базується на індивідуальних особливостях і залежить від особистісних відносин і домовленостей лідерів, членів, представників партій чи фракцій. Міжпартійна співпраця формується на основі спільності інтересів партії, одним з виявів якої є створення коаліцій (О. Шиманова). Виходячи із вказаного, коаліція являє собою союз двох або більше партій чи депутатських фракцій, що створюється ними на основі спільності інтересів для реалізації їхніх партійних і передвиборчих програм та прийняття суспільно важливих і партійно вигідних рішень [9, с. 170-171].

Те, що комунікація в партіях є організованим спілкуванням, має принципове значення для розуміння партієтворення. Ідея партійного спілкування може виникнути лише у ситуації відповідальності мовця (комуніканта) за свою «словесну роботу». Ця відповідальність рідко виникає під час спілкування двох осіб, які є членами партійної організації, бо таке спілкування має рівень переважно побутової міжособистісної комунікації. Масовість акту мовлення, коли на мовця дивляться сотні очей однопартійців, дає відчуття важливості виконува-

ної справи, тобто акту мовлення, і змушує серйозно ставитися до організації самого процесу спілкування. Окрім того, психологічно спілкування в межах політичної партії – це є завжди вихід за межі свого звичного, непомітного для своєї ж свідомості «я». Актуалізація свого «я», тобто усвідомлення того, що і як ти робиш у цей момент, характерна для особливих ситуацій, в які потрапляє член політичної партії. До таких ситуацій відноситься й комунікативна ситуація, в якій доводиться тримати слово перед масою людей, які є колегами у певній політичній справі. Таким чином, організоване спілкування, яким є партійна комунікація, давним-давно набуло ознак професійної діяльності й поставлене сучасними партійними лідерами незалежної України у важливі умови поряд з розвитком партійних засобів масової комунікації, без яких ефективний зв'язок всередині політичної партії, а також з масами неможливий.

Становлення комунікації у політичних партіях як сфери професійно організованої суспільно-культурної діяльності так чи інакше пов'язано з виникненням професії комунікатора, яка у політології офіційно ще не є визнаною (навіть ідуть дискусії навколо того, журналіст як комунікатор – це професія чи ні), і розвитком відповідних організаційних форм для забезпечення партійної комунікації.

Під час партійної комунікації сказане партійцем – рядовим членом чи лідером слово – це тільки його слово, що виражає особисті задуми, сподівання, лише його емоції. Але це зовсім не означає, що творча праця у ході партійної комунікації раз і назавжди позбавлена технологізації процесів праці, уніфікації певних операцій. Межа між «творчим» і «нетворчим» змінна, вона залежить від стану професії, рівня наукового розвитку суспільства, освіченості виконавця роботи. Очевидним сьогодні є те, що, наприклад, пошук інформації для написання промов лідерів політичних партій більшою мірою стає справою технологічної освіченості, ніж творчого натхнення [5, с. 44].

У складних формах діяльності, як і комунікації в політичних партіях, ряд процесів може мати чисто творчий характер, а інші процеси можуть технологізуватися й «ставати на потік», а також переходити у сферу виробництва.

На даний час, у період політичної структуризації українського суспільства у структуру партійної масової комунікації включаються елементи виробничого процесу, пов'язані з агітацією, пропагандою, маніпулюванням масами. Якщо партійну комунікацію розглядати як виробничу діяльність [11, с. 90-91], це означає, що ми повинні ставитися до неї як до процесу, що відбувається з використанням певних технологій, а масу людей, що зазнала такого технологічного впливу з боку політичної партії, розглядати як предмет комунікативного виробництва. Це означає, що інтелектуальна й емоційно-вольова поведінка мас поставлена на «виробничий конвеєр», що мовець чи мовці з боку партійної сили ніби виробляють поведінку мас, штампують її за певними алгоритмами, на основі певних наукових розробок.

З розвитком інформаційних технологій у партійне середовище потрапили й такі процеси масової комунікації, як збір даних через інформаційні мережі та збереження інформації у вигляді банків даних, виробництво носіїв інформації – книг, газет, журналів, сайтів, блогів тощо, виготовлення засобів масової комунікації як інформаційно-знакових систем, що, з одного боку, є творчим продуктом, бо створені одним або кількома авторами, дизайнерами, художниками, редакторами, програмістами, сценаристами, режисерами тощо, а з іншого боку, оформлені за певними правилами й стандартами й розмножені у великій кількості. Таким чином, у структуру масової комунікації в політичних партіях України, особливо професійної, були включені виробничі процеси, що лягли в основу виникнення інформаційної індустрії політичних партій.

Політичні вибори також можна розглядати як особливу форму партійних комунікацій. У цьому контексті слід розрізнити два типи комунікації: логічну – засновану на раціональному підході, та емоційну – яка апелює до почуттів та настроїв електорату політичної партії. Без емоційного компоненту спілкування не може бути повноцінним. Досягнути підтримки партійного електорату лише за допомогою логічних аргументів надзвичайно складно. Адже спілкуючись між собою, люди одночасно використовують як словесні (вербальні) так і несловесні (невербальні) методи. Якщо вони не співпадають між собою – потік взаєморозуміння руйнується. Дослідження показують, що під час виступу перед аудиторією 55% впливу передається позами, жестами і контактом очима, 38% – тоном голосу і лише 7% – змістом того, про що говориться. Тому напередодні спілкування з виборцями лідерам політичних партій необхідно врахувати наступні рівні комунікації: тематичний – підбір кола проблем, які будуть цікавими для слухачів; стилістичний – набір засобів переконання, спеціальних прийомів та форм подачі матеріалу; виразний – використання модуляцій голосу, пауз, міміки та жестикуляції; лінгвістичний – вимоги до побудови фраз, структури речень тощо.

Таким чином, дослідивши проблематику політичної комунікації як умову ефективної діяльності партійних лідерів можна зробити наступні висновки.

Комунікація – це зумовлений ситуацією й соціально-психологічними особливостями комунікаторів процес встановлення і підтримання контактів між членами певної соціальних груп чи суспільства в цілому на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації.

Комунікація у політичних партіях як суспільно-культурна діяльність включає дії мовців (комунікаторів), а також дії мас (комунікатів). Очевидним є те, що контакт між комунікаторами опосередкований засобами масової комунікації, які функціонують у системі масової комунікації для забезпечення впливу комунікаторів на комунікатів.

Внутрішня комунікація у політичних партіях – це інформація про заходи, наради, спільні поїздки, проведення опитувань, координація інфо- і PR ді-

яльності тощо. Комунікація між кількома партійними організаціями, а також між ними та громадськістю є важливою рисою демократії та необхідна для ефективного функціонування громадянського суспільства в Україні.

Перспективними напрямками дослідження партійної комунікації, як умовами ефективної діяльності, в сучасній Україні є: аналіз ролі партійних структур, у т.ч. спеціальних, а також партійного лідера, в організації комунікації; вивчення динаміки партійної комунікації в залежності від характеру й перебігу політичного процесу; прогнозування перспективних форм партійної комунікації з урахуванням розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка публік рілейшнз / В. М. Бебик. – К.: МАУП, 2005. – 440 с.
2. Логунова М. М. Значення політичних комунікацій у здійсненні державного управління / М. М. Логунова // Персонал. – 2007. – №11. – С.7-12.
3. Мейтус В. Ю. Политическая партия: стратегия и управление / В. Ю. Мейтус, В. В. Мейтус. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 404 с.
4. Мескон Майкл Х., Альберт Майкл, Хедоури Франклин. Основы менеджмента: Пер. с англ. / М. А. Майорова (пер.). – М.: Дело, 2000. – 704 с.
5. Меркотан К. П. Проблема багатопартійності в контексті концепції демократичних трансформацій / К. П. Меркотан // Освіта регіону: Політологія. Психологія. Комунікації. – 2009. – № 1 – С. 39-46.
6. Обушний М. І. Партійна комунікація в політичній структуризації суспільства / М. І. Обушний // Дні науки філософського факультету — 2011: Міжнародна наукова конференція (21–22 квітня 2011 року) : Матеріали доповідей та виступів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – Ч. X. – С. 20-21.
7. Обушний М. І. До питання сутності поняття «партійна комунікація» / М. І. Обушний // Дні науки філософського факультету – 2010: Міжнародна наукова конференція (21–22 квітня 2010 року) : Матеріали доповідей та виступів. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – Ч. IX. – С. 81-83.
8. Шиманова О. В. Вибірчі списки як індикатор внутрішньопартійної комунікації (на прикладі виборчої кампанії 2006 року) / О. В. Шиманова. – Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2009. – Вип. 21. – С. 180-184.
9. Шиманова О. В. Коаліція як різновид міжпартійної комунікації у міжвиборчий період / О. В. Шиманова // Науковий Вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. – 2008. – Вип. 9. – С. 170-174.
10. Шварценберг Р. Ж. Политическая социология: в 3 ч. / Р. Ж. Шварценберг. – Ч. 1. – М.: [б.изд.], 1993. – 370 с.
11. Томенко М. В. Партійна еліта України / М. Томенко, В. Олійник. – К.: Логос, 2000. – 204 с.

References

1. Bebik V. M. Informatsiyno-komunikatsiyniy menedzhment u globalnomu suspilstvi: psihologiya, tehnologiyi, tehnika publik rileyshnz / V. M. Bebik. - K.: MAUP, 2005. - 440 p.
2. Logunova M. M. Znachennya politichnih komunikatsiy u zdysnenni derzhavnogo upravlinnya / M. M. Logunova // Personal. - 2007. - no.11. - pp. 7-12.
3. Meytus V. Yu. Politicheskaya partiya: strategiya i upravlenie / V. Yu. Meytus, V. V. Meytus. - K.: Elga, Nika-Tsentr, 2004. - 404 p.

4. Merkotan K. P. Problema bagatopartiynosti v konteksti kontseptsiy demokratichnih transformatsiy /K. P. Merkotan // Osvita regionu: Politologiya. Psihologiya. Komunikatsiyi. - 2009. - no. 1 - pp. 39-46.
5. Obushniy M. I. Partiyna komunikatsiya v politichniy strukturizatsiyi suspilstva / M. I. Obushniy // Dni nauki filosofskogo fakultetu — 2011: Mizhnarodna naukova konferentsiya (21-22 kvitnya 2011 roku) : Materiali dopovidey ta vystupiv. - K.: VPTs «Kiyivskiy universitet», 2011. - Ch. H. - pp. 20-21.
6. Obushniy M. I. Do pitannya sutnosti ponyattya «partiyna komunikatsiya» / M. I. Obushniy // Dni nauki filosofskogo fakultetu - 2010: Mizhnarodna naukova konferentsiya (21-22 kvitnya 2010 roku) : Materiali dopovidey ta vystupiv. - K.: Vidavnicho-poligrafichniy tsentr «Kiyivskiy universitet», 2010. - Ch. IH. - pp. 81-83.
7. Shimanova O. V. Viborchi spiski yak indikator vnutrishnopartiynoyi komunikatsiyi (na prikladi viborchoyi kampaniyi 2006 roku) / O. V. Shimanova. - Ukrayinska natsionalna ideya: realiyi ta perspektivi rozvitku. - 2009. - Vip. 21. - pp. 180-184.
8. Shimanova O. V. Koalitsiya yak riznovid mizhpartiynoyi komunikatsiyi u mizhviborchiy period / O. V. Shimanova // Naukoviy Visnik Uzhgorodskogo universitetu. Seriya: Politologiya, Sotsiologiya, Filosofiya. - 2008. - Vip. 9. - pp. 170-174.
9. Tomenko M. V. Partiyna elita Ukrayini / M. Tomenko, V. Oliynik. - K.: Logos, 2000. - 204 p.
10. Meskon Maykl H., Albert Maykl, Hedouri Franklin. Osnovy menedzhmenta: Per. s angl. / M. A. Mayorova (per.). - M.: Delo, 2000. - 704 p.
11. Shvartsenberg R. Zh. Politicheskaya sotsiologiya: v 3 ch. / R. Zh. Shvartsenberg. - Ch. I. - M.: [b.izd.], 1993. - 370 p.

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Авксентьев А. О., Гнатенко П. Г. Ринок політичних партій України в контексті багатопартійності	7
Бокоч В. М. Інститут Президента України у формуванні та реалізації державної релігійної політики	12
Бондаренко О. І. Когнітивне моделювання дезінтеграційної регіоналізації в ЄС	18
Ветринський І. М. Особливості місця і ролі цивілізаційних цінностей в епоху глобалізації	24
Jafarov Rufat Mehbalı oglu. The problem of ensuring the effectiveness of public administration in the history of political thought (Проблема забезпечення ефективності громадської адміністрації в історії політичної думки)	30
Левченко А. В. Вплив козацтва на формування політичних інституцій в Україні XVII – початку XVIII ст.	33
Мадрига Т. Б. Особливості парламентської виборчої кампанії 2019 року в Україні	39
Морарь М. В. Політична комунікація як чинник ефективної діяльності партійних лідерів: теоретико-методологічний аспект	43
Назарук Н. В. Інститут омбудсмена у механізмі забезпечення національної безпеки України: виклики сьогодення	48
Петракова Є. Р. Політичний шлях до конституції США: спроба аналізу на основі синергетичної методології	53
Полупан М. О. Підвалини формування українсько-німецьких відносин через розширення сфери впливу ЄС	57
Приходько С. М., Макарець С. В. Особливості українських політичних процесів у контексті демократичних і посткомуністичних трансформацій	62
Редькіна Г. М. Маніпулятивний вплив засобів масової інформації у сфері політичної реклами	67
Rożyk N. Określenie wpływu polityki pamięci historycznej na Współczesną politykę zagraniczną Ukrainy i Polski (Визначення впливу політики історичної пам'яті на сучасну зовнішню політику України та Польщі)	72
Рябека Є. О. Основні функції демократії в Об'єднаній Європі XXI століття	77
Слотюк С. Особливості історико-політологічних інтерпретацій фашизму і російського націонал-радикалізму в західній і пострадянській науці	84
Точицький М. С. Структурно-функціональний аналіз сучасної української політичної культури	89
Цирфа Ю. А. Конструювання зовнішньополітичної ідентичності держави: вплив динаміки соціальних трансформацій	94
Chekalıyuk V. Valorisation de l'image d'état à travers de La perception des femmes leaders et première dame de l'ukraine dans les médias (Формування державного іміджу крізь призму сприйняття публічних лідерів-жінок та першої леді у ЗМІ: аналіз політолога-іміджмейкера)	99
Шарий О. В. Політична система – визначення завдань розвідувальним органам: кореляційні залежності	105
Шлемкевич Т. В. Проблемний вимір та специфіка політичної комунікації в сучасній Україні	110
Yuvkovets'ka Y. O., Tonkonoh I. V. Modern advertising and its influence on consumers (Сучасна реклама та її вплив на споживачів)	116

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Климончук В. Й. Рецензія на монографію: Ключкович А. Перехід до демократії в Словаччині: динаміка та суперечності суспільно-політичних трансформацій. Ужгород: Аудтор-Шарк, 2019.	119
---	-----

CONTENT

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Avksentyev A., Gnatenko P. Market of political parties of Ukraine in the context of multiparty	7
Bokoch V. M. Institute of the President of Ukraine in the formation and implementation of the state religious policy	12
Bondarenko O. I. The cognitive modeling of the disintegrative regionalization in the EU	18
Vetrynsky I. M. Specifics of place and role of civilizational values in the globalization era	24
Jafarov Rufat Mehbalıy oglu. The problem of ensuring the effectiveness of public administration in the history of political thought	30
Levchenko A. V. The influence of the cossacs on the formation of political institutions in Ukraine XVII - beginning XVIII century	33
Madryha T. Peculiarities of the parliamentary election campaign of 2019 in Ukraine	39
Morar M. V. Political communication as a factor of effective activity of party leaders: theoretical and methodological aspect	43
Nazaruk N. V. Ombudsman institute in the mechanism for ensuring national security of Ukraine: today's challenges	48
Petrakova I. The political path to the constitution	53
Polupan M. O. Background of the development of Ukrainian-German relations via the expansion of the eu's sphere of influence	57
Prykhodko S. M., Makarets S. V. Peculiarities of Ukrainian political processes in the context of democratic and post-communist transformations	62
Redkina G. M. Manipulative influence of mass media in the field of political advertising	67
Royik N. Determining the impact of historical memory policy on contemporary foreign policy of Ukraine and Poland	72
Ryabek Ye. O. Fundamental functions of democracy in a United Europe in the XXI century	77
Slotiuk S. Peculiarities of historical-political interpretations of Fascism and Russian national radicalism in western and post-soviet science	84
Tochytyskyi M. S. Structural-functional analysis of modern Ukrainian political culture	89
Tsyrfya Y. A. Construction of the foreign policy identity of the state: the impact of dynamics of social transformations	94
Chekalyuk V. Valorisation de l'image d'état à travers de la perception des femmes leaders et première dame de l'ukraine dans les medias	99
Sharyi O. V. Political system – defining intelligence tasks: correlations	105
Shlemkevych T. V. The problematic dimension and specificity of political communication in modern Ukraine	110
Yuvkovets' ka Y. O., Tonkonoh I. V. Modern advertising and its influence on consumers	116

SCIENTIFIC LIFE

Klymonchuk V. Y. Review of the monograph: Klyuchkovych A. Transition to democracy in Slovakia: dynamics and contradictions of socio-political transformations. Uzhhorod: Autdor-Shark, 2019.	119
---	-----